

Jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

BESTUURLIJKE INFORMATIE	3
VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT OVER 2018	3
<i>Governance</i>	3
<i>Raad van Toezicht</i>	3
<i>Bestuur</i>	4
<i>Toezicht</i>	4
<i>Tot slot</i>	5
BEHEER VAN DE GEMEENTELIJKE COLLECTIE	6
GEMEENTELIJKE COLLECTIE	6
<i>Aanwinsten</i>	6
<i>Aankopen</i>	6
<i>Scheningen</i>	7
BEHEER, BEHOUD, ONDERZOEK EN PRESENTATIE	7
<i>Collectieregistratiesysteem</i>	7
<i>Schoonmaak en controle bruiklenen</i>	7
<i>Klimaatbeheersing</i>	7
<i>Audit Museumregister en overige onderzoeken</i>	8
<i>Digitaliseringsplan</i>	8
<i>Conservering en restauratie</i>	8
<i>Collectie Archeologie</i>	9
<i>Onderzoek en publicaties</i>	9
<i>Bibliotheek en collectiedocumentatie</i>	9
PRESENTEREN VAN DE COLLECTIE	10
AANPASSINGEN AAN DE SEMIPERMANENTE PRESENTATIES	10
<i>Archievenkabinet</i>	10
<i>Thesaurierskamer</i>	10
WISSELEXPOSITIES	11
<i>Winter op zolder 2017/2018: Tintelend licht. Het leven van Victoria Kloek weerspiegeld.</i>	11
<i>1953 Objecten uit het depot en werk van Carina van Gorp</i>	11
<i>Aanwinsten 2017</i>	11
<i>Zeeuwse Meesters uit de Gouden Eeuw</i>	12
<i>Overlevingsdrang - Theo Voorzaat en de wereld</i>	12
<i>25 Jaar Kunstschauw</i>	12
<i>Marinus Stavenisse, een Zierikzeese regent in de Staten-Generaal</i>	12
<i>Zeeuwse Keuken</i>	13
<i>Winter op zolder 2018/2019: Bevroren beeld, van portret naar selfie</i>	13
COLLECTIE ONLINE	13
ACTIVITEITEN	14
BEIAARDCONCERTEN	14
BOEKPRESENTATIE DE LUCHTOORLOG BOVEN ZEELAND, II SCHOUWEN-DUIVELAND	14

CULTURCAFÉ	15
DETERMINATIEDAG BOEKEN MET ZILVERBESLAG	15
FAMILIEREÛNIE DE JONGE.....	15
FEEST DER HERKENNING.....	15
HUIS VAN SINTERKLAAS 2018	15
KERSTMARKT 2018	16
MUZIEKOPTREDEN DORINE VAN DIJK	16
ONDERNEMERSBORREL ZIERIKZEE.....	16
PRESENTATIE VERGANKELIJK ZONNEMAIRE.....	16
STRUIKELSTENENWANDELING	17
UNIVERSITEIT VAN ZIERIKZEE	17
VOORDRACHTEN I.S.M. HEEMKUNDIGE VERENIGING STAD EN LANDE	17
ZIERIKZEE 800 JAAR STADSRECHTEN.....	18
EDUCATIE.....	18
OPENSTELLING	18
BEZOEKERS.....	18
CULTUREEL ONDERNEMERSCHAP.....	19
<i>Museumshop.....</i>	<i>19</i>
<i>Museumcafé .....</i>	<i>20</i>
<i>Webshop.....</i>	<i>20</i>
<i>Stadhuismuseum in de pers.....</i>	<i>20</i>
PERSONEEL EN ORGANISATIE.....	20
<i>In dienst.....</i>	<i>20</i>
<i>Uit dienst.....</i>	<i>21</i>
<i>Langdurig ziek.....</i>	<i>21</i>
GEBOUW.....	21
BOUWKUNDIGE AANPASSINGEN	21
HUISVESTING PERSONEEL	21
SAMENWERKING.....	22
FINANCIËN	23
ANBI-STATUS PER 1 JANUARI '18	23
RESULTATEN.....	23

Bestuurlijke informatie

Dit verslag bevat de activiteiten in 2018 van de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee, opgericht te Zierikzee bij notariële acte d.d. 20 oktober 2015 en opererend onder het Kamer van Koophandel dossiernummer 64423581, het BTW-nummer NL 855660065B01 en het werkgeversnummer 8001473.

De directie en het bestuur van de stichting zijn door de Raad van Toezicht van de stichting bij overeenkomst d.d. 15 juni 2016 opgedragen aan dr. Albert A.J. Scheffers, directeur-grootaandeelhouder van Klinkaart bv bureau voor museum- en collectiemanagement te Voorburg.

Het algemene doel van de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee is conform de in de akte van oprichting opgenomen statuten, artikel 2:

‘...het registreren, bewaren, conserveren, verrijken, documenteren, publiceren, onderzoeken, presenteren en vervreemden van kunstcollecties op het gebied van archeologie en beeldende kunst.

Dit doel wordt nagestreefd door het inrichten, beheren, exploiteren en in stand houden van het Stadhuismuseum Zierikzee met de door de gemeente Schouwen-Duiveland bij de verzelfstandiging ter beschikking gestelde museumcollectie, gemeentelijke bruiklenen en door anderen aan de gemeente of de stichting in de toekomst in eigendom of bruikleen beschikbaar te stellen werken.

Dit doel wordt tevens nagestreefd in samenwerking met de overige musea van Schouwen-Duiveland en eventueel andere culturele partners binnen of buiten de gemeente door het delen van kennis en ervaring, waar mogelijk in een gezamenlijke aanpak.’

Verslag van de Raad van Toezicht over 2018

Governance

Het Stadhuismuseum hanteert een Raad van Toezicht-model, met een Bestuur en een Raad van Toezicht. Het Bestuur is verantwoordelijk voor de strategie en het beleid van het SHM. Het bestuur wordt vertegenwoordigd door de heer A.A.J. Scheffers.

De Raad van Toezicht onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur. De statuten van de Stichting zijn mede conform deze bepalingen opgesteld en bevatten artikelen over de benoeming, de samenstelling en besluitvorming van de Raad zowel als het Bestuur.

Raad van Toezicht

Voorzitter P.W. Moerland, aftredend 2020 [niet herkiesbaar]

Nevenfuncties:

Lid Raad van Commissarissen Enexis N.V.

Voorzitter Bestuur Stichting Berenschot Beheer

Lid Bestuur Stichting Administratiekantoor Heijmans

Lid Bestuur Nederlandse Bachvereniging

Vicevoorzitter W. Renden, aftredend 2021 [niet herkiesbaar]

Nevenfuncties:

Bestuurslid PvdA, afdeling Schouwen-Duiveland

Bestuurslid PBO Programma Bepalend Orgaan, Radio Omroep Schouwen-Duiveland

Bestuurslid Lawn Tennis Club Zierikzee

Voorzitter reactiecommissie Kroniek van het Land van de Zeemeermin Schouwen-Duiveland,
van Vereniging Stad en Lande

Mw. M. Knoll, afgetreden per 25 oktober 2018

KBB Knoll Vermogens- en BeschermingsBewind

Nevenfuncties:

Lid Raad van Toezicht Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta

Partner Platform Innovatie in Toezicht

J.C. van 't Veer, aftredend 2019 [herkiesbaar]

Secretaris-generaal The European Lotteries

Nevenfuncties:

Jurylid scriptieprijs Kansspelautoriteit

Lid Raad van Toezicht EHERO Erasmus Universiteit Rotterdam

Secretaris muziekvereniging Luctor et Emergo Renesse

Mw. P. Warnar, aftredend 2019 [herkiesbaar]

Directeur-groootaandeelhouder Airpack Holding bv

Nevenfuncties:

Lid bestuur Klarinetensemble Zierikzee

Bestuur

A.A.J. Scheffers, directeur bestuurder Stadhuismuseum

Directeur-groootaandeelhouder Klinkaart bv

Nevenfuncties:

Voorzitter en penningmeester a.i. Stichting Uitgeverij Klinkaart

Verantwoordelijk uitgever van een deel van de publicaties uitgegeven bij Stichting Uitgeverij Klinkaart

Penningmeester Stichting Instituut voor monetaire geschiedenis en numismatiek

Conservator munten en penningen van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der

Wetenschappen

Bestuurslid Stichting Huis van Sinterklaas Schouwen-Duiveland [q.q.]

Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in 2018 zes keer vergaderd in aanwezigheid van de directeur bestuurder. Tijdens deze vergaderingen is de Raad op de hoogte gehouden van de financiële stand van zaken, personeelsaangelegenheden, tentoonstellingsagenda, samenwerking met musea binnen de gemeente, de VMSD en de Vrienden van het Stadhuismuseum.

De Raad is zoveel mogelijk aanwezig bij de openingen en presentaties van tentoonstellingen. Een jaarlijkse bijeenkomst met het personeel vergroot de onderlinge betrokkenheid.

Een vergadering met de Vrienden van het Stadhuismuseum heeft plaatsgevonden, waarin tevens de standpunten en gedragsregels voor een vruchtbare samenwerking zijn besproken.

Op 6 september 2018 heeft het college van burgemeester en wethouders op uitnodiging van de Raad van Toezicht het Stadhuismuseum bezocht. De Raad heeft deze gelegenheid aangegrepen om het college te informeren over de activiteiten van het museum en de lange termijnvisie die de Raad voor het museum voor ogen heeft.

De financiële kwartaalrapportages worden door het administratiekantoor opgesteld en in de vergadering van de Raad van Toezicht door hem toegelicht. De jaarrekening is uitgebreid doorgenomen met de vertegenwoordiger van het administratiekantoor en met de accountant.

De Raad houdt toezicht op de uitvoering van het door de Gemeenteraad vastgestelde *Bedrijfsplan 2016-2019*. Dit plan staat in het teken van het realiseren van bezoekersaantallen en fondsenwerving.

Zij stond ook dit jaar de directeur-bestuurder incidenteel bij in de standpuntbepaling over actuele onderwerpen op de agenda van het museum.

In het kader van het vanuit de Gemeenteraad geïnitieerde Rekenkameronderzoek naar de resultaten van de verzelfstandiging van het Stadhuismuseum heeft de Raad eenmaal met de leden van de onderzoekscommissie gesproken en enkele malen schriftelijk vragen beantwoord of onderwerpen toegelicht.

Tot slot

De Raad van Toezicht kijkt terug op wederom een jaar met afwisselende en kwalitatief hoogwaardige tentoonstellingen en presentaties in het Stadhuismuseum. De bij deze professioneel geproduceerde publicaties geven de exposities extra cachet, terwijl de erbij georganiseerde activiteiten zorgen voor meer bekendheid en dus ook meer bezoekers. De energie en betrokkenheid waarmee directie en medewerkers zich inzetten voor het museum en zijn toekomst zijn een compliment waard. De Raad is onder de indruk van de grote betrokkenheid van medewerkers, vrijwilligers, vrienden, kunstenaars en andere betrokkenen bij het museum. Ook dankt de Raad de gemeente Schouwen-Duiveland en de Stichting Vrienden van het Stadhuismuseum voor hun belangrijke bijdrage.

Tijdens de vergadering van de Raad van 8 april 2019 zijn de jaarrekening 2018 en het jaarverslag 2018 in aanwezigheid van de administrateur, de accountant en de bestuurder uitgebreid besproken. De Raad gaat met beide akkoord.

Zierikzee, 30 april 2019

Raad van Toezicht van het Stadhuismuseum Zierikzee,

P. Moerland, voorzitter
W. Renden, vicevoorzitter
A. van 't Veer
Mevrouw P. Warnar

Beheer van de gemeentelijke collectie

Het Stadhuismuseum Zierikzee beheert en behoudt, onderzoekt en presenteert alle objecten behorende tot de historische collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland met uitzondering van die welke zijn vervaardigd op papier. Deze laatsten worden, samen met foto's, films en dia's met betrekking tot Schouwen-Duiveland, beheerd door het Gemeentearchief Schouwen-Duiveland.

Gemeentelijke collectie

Ten aanzien van het beheer van de gemeentelijke historische collectie heeft het team van het Stadhuismuseum wederom vooral gestreefd naar instandhouding van de meest ideale bewaaromstandigheden voor de aanwezige collectie, naar onderzoek naar achtergronden en verhalen over dit objecten, naar mogelijkheden deze te presenteren in de eigen omgeving of elders én naar kwalitatieve uitbreiding. Voor dit laatste is binnen de jaarlijkse gemeentelijke subsidie voor de periode 2016-2019 een klein budget gealloceerd voor uitbreiding van de gemeentelijke collectie. Aanschaffingen die boven dit budget uitkomen dienen te worden bekostigd uit de lopende exploitatie of uit fondsenwerving.

Aanwinsten

In dit verslagjaar zijn in totaal 58 records aangemaakt in het collectieregistratiesysteem van het Stadhuismuseum voor de aanwinsten aan de collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland. Het betreft hier objecten die door de museumstaf doelbewust zijn aangekocht als aanvulling op de collectie of objecten die als schenking zijn geaccepteerd omdat ze de collectie aanvullen op een terrein waar dit mogelijk en is. Alle aanwinsten worden toegevoegd aan de gemeentelijke collectie. De Stichting Stadhuismuseum Zierikzee houdt of verwerft zelf geen collectie.

Aankopen

Tussen de aankopen gedaan ter aanvulling van de gemeentelijke collectie valt het werk *Verloren strijd* van Theo Voorzaat direct op. Het Stadhuismuseum Zierikzee hanteert de regel dat het geen werk moet willen exposeren van kunstenaars waarvan het geen werk in de collectie wil hebben. Andersom geredeneerd moet het dus werk van kunstenaars in de collectie willen hebben waarvan het museum ook exposities organiseert. In dit verslagjaar is het museum in de gelukkige omstandigheid geweest om met steun van de Stichting Vrienden van het Stadhuismuseum genoemd werk van Theo Voorzaat, waarop een van de zijmuren van het huidig Stadhuismuseum is afgebeeld, aan te schaffen.

Uit familiebezit heeft het museum de portretten van de Oosterlandse heel- en vroedmeester François Pieter Jacobus Was (1826-1900) en zijn echtgenote Maria Amelia van Damme (1828-1860) van de hand van Berend Kunst kunnen kopen.

Ten slotte is op een kunst- en antiekveiling in Hilversum de hand gelegd op een foutief aan Veere toegeschreven gezicht op de Zierikzeese Zuidhavenpoort vanaf de Oude Haven Noordzijde, vervaardigd door Gerbrand Frederik van Schagen (1880-1968).

In totaal is in dit verslagjaar € 14.081,50 besteed aan de uitbreiding van de collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland. Een deel daarvan is gedekt uit de gemeentelijke subsidie. Het resterende deel is bekostigd uit een bijdrage van de Stichting Vrienden van het Stadhuismuseum.

Schenkeningen

Onder de als schenking accepteerde objecten voor de gemeentelijke collectie dient in dit verslag vermeld het geschilderde werk van de lokale beeldend kunstenares Victoria Kloek (1945-2017), een serie merk-, letter- en oefenlappen vervaardigd door Zierikzeese jonge dames, een serie prijspenningen voor paardenkeuringen te Dreischor, enkele attributen uit het Postkantoor te Burgh-Haamstede, een maquette van het te Renesse te bouwen Transferium en nog enkele objecten opgedoken uit het wrak De Roompot.

Genoemde voorwerpen zijn een verrijking van de gemeentelijk collectie en passen binnen het door de staf van het Stadhuismuseum opgestelde collectieplan van het Stadhuismuseum.

Beheer, behoud, onderzoek en presentatie

Het team van het Stadhuismuseum heeft ook dit verslagjaar weer gewerkt aan het zo optimaal mogelijke beheer en behoud van de gemeentelijke collectie. Onderzoek naar de achtergronden van de tot de gemeentelijke collectie behorende objecten is daar waar mogelijk voortgezet. Presentatie van objecten behorende tot de collectie in tentoonstellingen of op het www is eveneens daar waar mogelijk gerealiseerd.

Collectieregistratiesysteem

In het professionele collectieregistratiesysteem AdLib van het Stadhuismuseum is de inhoud van vele tientallen records verbeterd en aangevuld. Het collectiedocumentatiesysteem is daar waar mogelijk aangevuld met nieuwe digitaal gemaakte gegevens.

Schoonmaak en controle bruiklenen

De gehele collectie, zowel in de depots als in de presentaties, is in dit verslagjaar schoongemaakt. Deze arbeidsintensieve en alleen met de nodige deskundigheid uit voeren operatie staat elk jaar op de lijst van te verrichten werkzaamheden om de objecten behorende tot de gemeentelijke collectie, maar ook de bruiklenen van derden in de presentatie in optimale conditie te houden.

De collectiebeheerder en de conservator hebben dit verslagjaar samen de uitstaande bruiklenen van het Stadhuismuseum bij Streek- en Landbouwmuseum Goemanszorg in Dreischor, Brusea in Bruinisse en het Watersnoodmuseum in Ouwerkerk gecontroleerd. Als resultaat van deze vanuit oogpunt van serieus collectiebeheer met enige regelmaat terugkerende tijdrovende maar noodzakelijke controle moet helaas worden geconstateerd dat in Dreischor zowel als in Ouwerkerk de objecten behorende tot de gemeentelijke collectie niet goed zijn beheerd. Van de nieuw opgestelde bruikleencontracten is alleen die voor de bruiklenen aan het Streek- en Landbouwmuseum Goemanszorg in dit verslagjaar getekend retour ontvangen.

Klimaatbeheersing

In het oude stadhuis van Zierikzee zijn niet alle ruimtes die gebruikt worden voor museale presentaties aangesloten op de installaties voor beheersing van de temperatuur en de relatieve vochtigheid. Sommige, zoals de zolder, zullen vanwege de bouwkundige staat nimmer de voor museale objecten gewenste eisen van temperatuur en relatieve luchtvochtigheid halen. Bij andere ruimtes, zoals de voormalige Raadzaal, is het een hele uitdaging de gewenste eisen te benaderen. Maar wel een uitdaging die het waard is, omdat het Stadhuismuseum daarmee nieuwe ruimtes creëert waarin kunst geëxposeerd kan

worden. Door plaatsing van extra apparatuur worden nu al de ergste pieken en dalen in de waarden van temperatuur en relatieve luchtvochtigheid getopt. Genoemde apparatuur blijkt echter van onvoldoende capaciteit om de museale waarden van temperatuur en relatieve luchtvochtigheid echt te bereiken. In het volgende verslagjaar zal daarom voor deze ruimte apparatuur met een grotere capaciteit worden aangeschaft. Deze investering, die zal worden bekostigd uit de lopende exploitatie, moeten worden gezien vanuit het streven de komende jaren met exposities in deze ruimte te blijven laten aansluiten bij de (inter-)nationale belangstelling voor de Gouden Eeuw.

Audit Museumregister en overige onderzoeken

In het kader van de in 2017 gestarte audit vanuit de Stichting Museumregister Nederland is in dit verslag een digitaliseringsplan voor de periode 2018-2019 opgesteld en voor goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht. Samen met het eerder geactualiseerde *Collectieplan 2017-2019*, het *Calamiteitenplan 2017-2018* en de door de commissie opgevraagde informatie hebben ervoor gezorgd dat het predicaat 'Geregistreerd museum' wederom aan het Stadhuismuseum is verleend.

De verlening van het predicaat is geschied met benadrukking van de waardering voor de grote inzet die het team van het Stadhuismuseum bij deze audit heeft getoond.

Daarnaast zijn in dit verslagjaar door het team van het Stadhuismuseum, maar vooral door de directeur bestuurder, veel tijd en energie gestoken in de tussentijdse evaluatie t.b.v. vragen uit de SP-fractie en in die geïnitieerd door Rekenkamercommissie van de Gemeenteraad. De resultaten van deze onderzoek worden met vertrouwen afgewacht.

Digitaliseringsplan

Aan het in het *Digitaliseringsplan 2018-2019* opgenomen besluit om de collectie tevens digitaal te ontsluiten wordt gevolg gegeven door bijna wekelijks een object te plaatsen op de website van het museum en op te nemen in de berichtgeving vanuit het museum op FaceBook en Instagram. De reacties op deze wijze van ontsluiting zijn bijzonder positief.

Verder zijn in dit verslagjaar delen van de collectie in relatie tot het Waterschap Scheldestromen en zijn voorgangers digitaal ontsloten via de website van het Zeeuws Archief en objecten afkomstig uit het wrak van de Roompot via die van Zeeuwse Ankers.

Voor digitale ontsluiting van de gehele collectie en vooral voor de digitale doorzoekbaarheid van de collectie zal een geheel nieuwe digitale infrastructuur moeten worden ontwikkeld. Dit zal pas in de nieuwe cultuurperiode 2020-2023 van start kunnen gaan.

Conservering en restauratie

Vanuit het streven in het museumdepot alleen objecten te hebben die direct kunnen worden gepresenteerd zijn in dit verslagjaar *Het Stelletje* van Alfons Blomme [inv. nr. 5867] en *het rouwbord* van Marinus Stavenisse (1601-1663) [inv. nr. 5880] gerestaureerd.

Het in 2017 in opdracht van het Stadhuismuseum gebouwde schaalmodel van de Roompot [inv. nr. 5866] is in dit verslagjaar voorzien van zijn volledige set zeilen. Het model maakt inmiddels deel uit van de semipermanente presentatie over het leven en werken in Zierikzee en omgeving.

Naar aanleiding van de vondst van een bonte knaagkever is de Goese kast in de Kaartenkamer [inv. nr. 2164] in dit verslagjaar onderworpen aan een anoxiebehandeling.

Tegelijkertijd zijn diverse andere houten objecten met sporen van actieve houtworm in de CAT-gas bubbel meegenomen. Dit om verder schade aan de collectie te voorkomen.

De Stichting Vrienden van het Stadhuismuseum hebben de vrijwilligers van de Museumhaven Zeeland opdracht gegeven een affuit te vervaardigen voor het van de Britse Kroon ontvangen kanon van Zierikzee uit 1552. Dit onderstel voor wat eens een kanon ter verdediging van de stad Zierikzee is geweest wordt in het volgende verslagjaar officieel gepresenteerd.

Collectie Archeologie

De voorbereidingen voor de publicatie van de catalogus van de archeologische voorwerpen behorende tot de gemeentelijke collectie zijn ook dit verslagjaar voortgezet. De door de vrijwilligers aangeleverde kopij is door de conservator en de collectiebeheerder daar waar mogelijk aangevuld en gereed gemaakt voor druk. Verschijning van de publicatie staat gepland voor het volgend verslagjaar.

Onderzoek en publicaties

Het tot de gemeentelijke collectie behorende Herbarium is ook in dit verslagjaar onderwerp van onderzoek geweest. Collega-onderzoekers van onder andere Naturalis in Leiden hebben getracht de planten in deze verzameling te identificeren en gezocht naar eventuele relaties met het beroemde herbarium van de Oostenrijks-Nederlandse legerarts Simon Josef d'Oignies (1740-1782). Het resultaat van dit onderzoek zal zeer waarschijnlijk in het volgende verslagjaar worden gepubliceerd.

Het leven en werk van de Zierikzeese regent Marinus Stavenisse (1601-1663), waarvan het Stadhuismuseum in 2016 een geschilderd portret [inv. nr. 5680] en in 2017 een rouwbord [inv. nr. 5880] wist te verwerven, is dit verslagjaar nader onderzocht. Dit onderzoek is geschied in samenwerking met gemeentearchivaris dr. Huib Uil en met conservator van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, Paleis 't Loo in Apeldoorn, dr. George Sanders. Het resultaat van dit gezamenlijk onderzoek is gepubliceerd in de *Kroniek van het land van de Zeemeermin (Schouwen-Duiveland)* 2018 en als overdruk beschikbaar gemaakt voor de bezoekers van het Stadhuismuseum.

Dr. Fred Meijer, gastconservator voor de nieuwe expositie van werk van Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw, is in dit verslagjaar begonnen met zijn onderzoek naar het werk en leven van Franchois Ryckhals (1609-1647).

Bibliotheek en collectiedocumentatie

Het Stadhuismuseum bouwt jaarlijks verder aan een praktische handbibliotheek om de vanuit de gemeente opgelegde taak zo efficiënt mogelijk te kunnen uitvoeren. In dit verslagjaar zijn elf publicaties aan de bibliotheek toegevoegd.

Vrijwilligster Jacqueline Graven heeft ook dit jaar de bibliotheek onder haar hoede genomen en bijgedragen aan verdere ontsluiting. Samen met vrijwilligster Liesbeth van der Geest is een schifting gemaakt onder de aanwezige boeken tussen actueel en dus bruikbaar en sterk verouderd. De werken met een sterk verouderde inhoud zijn apart gezet en worden in het volgende verslagjaar volgens de daarvoor geldende regels afgestoten.

De collectiedocumentatie is in dit verslagjaar daar waar mogelijk en relevant verder uitgebreid en aangevuld. Digitale bestanden van objecten behorende tot de gemeentelijke collectie zijn met hun beschrijving aangeboden aan de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland

(SCEZ) voor opname in Zeeuwse Ankers.

Presenteren van de collectie

Sinds de opening van het Stadhuismuseum Zierikzee in het oude stadhuis van Zierikzee op 4 april 2012 presenteert het museum in semipermanente opstellingen een zorgvuldig gekozen deel van de collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland. Voor een completer beeld zijn de geselecteerde objecten uit de eigen collectie aangevuld met in het oog springende bruiklenen van derden. Het doel van de presentatie is het vertellen van het verhaal van monumentenstad Zierikzee en haar omgeving: het verhaal van stad, land en water.

Het team van het Stadhuismuseum heeft in dit verslagjaar negen wisselexposities georganiseerd. Uitgangspunt bij elke wisseltentoonstelling is dat de bezoeker steeds opnieuw een ander deel van het verhaal over het leven op en rond Schouwen-Duiveland in verleden, heden en waar mogelijk ook de toekomst krijgt aangeboden.

Daarnaast is een aantal objecten uit de collectie voor korte of voor langere tijd in bruikleen gegeven bij collega-instellingen om het verhaal van Schouwen-Duiveland elders op of buiten het eiland te vertellen.

Aanpassingen aan de semipermanente presentaties

Zelfs semipermanente presentaties zijn nooit helemaal af. Nieuwe inzichten over gepresenteerde objecten of aanwinsten tot de collectie maken het mogelijk accenten in de presentatie te laten verschuiven. Bovendien moet altijd rekening worden gehouden met de kwetsbaarheid van langdurig tentoonstelde objecten.

De semipermanente presentaties in het Stadhuismuseum dateren van april 2012 en zijn langzamerhand toe aan complete vernieuwing. Over die vernieuwing zal in het komende verslagjaar een plan worden gemaakt dat past in de missie en visie van het Stadhuismuseum voor de beleidsperiode 2020-2023.

Archievenkabinet

In samenwerking met het Gemeentearchief Schouwen-Duiveland is in het Archievenkabinet een nieuwe interactieve presentatie gemaakt met het landelijk thema van de Maand van de geschiedenis 2018 'Opstand' als uitgangspunt. Ditmaal is gekozen voor een presentatie waarin de oproer in het dorp Dreischor in 1724 centraal staat. Leendert Zorge, Tonis Leeuw en Adriaen Pietersz van Cazand krijgen op 21 april 1724 in de Vierschaar in het stadhuis van Zierikzee strenge straffen opgelegd wegens oproer kraaien in Dreischor, vandalisme en verzet tegen justitie. Ze worden veroordeeld tot geseling, brandmerking, levenslange verbanning uit de stad en confiscatie van al hun goederen. Bij terugkeer dreigt ophanging. In het zogenaamde *Waarheidsboek* van Zierikzee illustreerde de scribent van de Vierschaar het vonnis met de werktuigen van de straf: de geselroede, het brandmerk en de strop.

Thesaurierskamer

De bijzondere schenking van het familiefonds Hurgronje aan het Stadhuismuseum in 2017 – overgemaakt aan de Stichting Vrienden van het Stadhuismuseum - is in dit verslagjaar nog niet kunnen worden omgezet in een zichtbare aanvulling van de presentatie in de Thesaurierskamer. Het plan om de presentatie uit te breiden met een historisch ogend kabinet, waarin de verschillende wetenschapscollecties die het museum beheert op moderne

wijze worden getoond, staat nog steeds overeind. De kast die het team het Stadhuismuseum voor deze presentatie voor ogen heeft is echter in dit verslagjaar niet kunnen worden aangeschaft. De zoektocht naar het juiste meubel wordt in 2019 voortgezet, terwijl de ideeën over de inhoud en de uitvoering steeds meer concreet worden.

Wisselexposities

Het team van het Stadhuismuseum krijgt in de subsidiebeschikking van de gemeente Schouwen-Duiveland als voorwaarde gesteld dat het jaarlijks ‘tenminste drie kleinere tentoonstellingen’ organiseert en ‘elke drie jaar een tentoonstelling als grote publiekstrekker’. In dit verslagjaar heeft het Stadhuismuseum wederom meer wisselexposities georganiseerd dan de opgedragen drie, namelijk negen. Bovendien heeft het museum met twee van die negen de door de gemeente gewenste publiekstrekker bereikt.

Het museum organiseert wisselexposities om herhaalbezoek van de bewoners van de gemeente Schouwen-Duiveland zowel als van bezoekers aan het eiland te simuleren. Duidelijk mag zijn dat bezoekers niet terugkomen voor alleen het monumentale pand aan de Meelstraat of de inmiddels bijna zeven jaar in hoofdlijnen ongewijzigde semipermanente presentaties. Bij de onderwerpkeuze voor de wisselexposities gaat het Stadhuismuseum steeds uit van een relatie (een band!) met Schouwen-Duiveland.

Winter op zolder 2017/2018: Tintelend licht. Het leven van Victoria Kloek weerspiegeld.

In deze derde expositie in het kader van *Winter op zolder* heeft het werk van de in Zierikzee woonachtige beeldend kunstenares Victoria Kloek (1945-2017) centraal gestaan. De plannen rondom de expositie waren ver gevorderd toen de kunstenares plotseling overleed. Deze plannen zijn vervolgens met haar echtgenoot Leendert van Melle (1943-2017) verder uitgewerkt en na diens eveneens plotselinge overlijden met hun beider zoons Arnoud en Rutger van Melle kunnen worden geconcretiseerd. Victoria Kloek, die de haar werkzame leven de laatste jaren verdeelde tussen haar atelier aan het Zierikzeese Kraanplein en dat in het Noord-Franse Fressin, schilderde licht, lucht, water en land. Onderwerpen die passen bij de thema's die het Stadhuismuseum in haar presentaties belicht, namelijk stad, land en water.

1953 Objecten uit het depot en werk van Carina van Gorp

Met deze op het laatst ingelaste tentoonstelling op de begane grond van het oude stadhuis van Zierikzee heeft het museum een viertal werken in relatie tot de Watersnoodramp van 1953 uit het depot getoond. Dankzij de vriendelijke bemiddeling van de voorzitter van het gemeentelijk Erfgoedplatform, mw. R. Geluk, is werk van de beeldend kunstenares Carina van Gorp, geïnspireerd op de Ramp van 1953, kunnen worden getoond. De twee presentaties samen zijn georganiseerd in het kader een samenwerking tussen de musea verenigd in de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland ter gelegenheid van de herdenking 65 jaar Watersnoodramp.

Aanwinsten 2017

Voor de derde maal op rij heeft het Stadhuismuseum een speciale presentatie georganiseerd waarin aandacht wordt besteed aan een selectie uit de schenkingen en de aankopen ter aanvulling van de gemeentelijke historische collectie in het jaar 2017. Het beheer van deze collectie wordt uitgevoerd door het Gemeentearchief Schouwen-Duiveland (voor het papieren deel) en het Stadhuismuseum samen. Vandaar dat de tentoonstelling en

begeleidende publicatie ook in nauwe samenwerking tussen de beide instellingen wordt gerealiseerd.

Bij de expositie is wederom een publicatie uitgegeven met achtergronden en soms zelfs anekdotes over de objecten die in het vorig verslagjaar aan de collectie zijn toegevoegd.

Zeeuwse Meesters uit de Gouden Eeuw

Op basis van een aanbod van de particuliere collectioneers Birgitte en Kees Beart uit Krimpen aan den IJssel heeft het Stadhuismuseum in dit verslagjaar de fotopanelen in de oude Raadzaal kunnen verruilen voor echte zeventiende eeuwse schilderwerken van Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw uit de Goedaert Collectie. Gastconservator Katie Heyning heeft op verzoek van het Stadhuismuseum onderzoek gedaan in onder andere het archief van de Zierikzeese Weeskamer en heeft aangetoond dat werken van deze meesters in de huizen van Zierikzeese ambachtslieden zowel als van de Zierikzeese elite heeft gehangen. Doordat de publicatie van Katie Heyning behorende bij de expositie door een landelijk opererende uitgever is uitgebracht, is het Stadhuismuseum ook letterlijk landelijk op de kaart gezet.

Overlevingsdrang - Theo Voorzaat en de wereld

De 80ste verjaardag van de lokale beeldend kunstenaar Theo Voorzaat is aanleiding geweest voor een overzichtstentoonstelling op de zolder van het Stadhuismuseum Zierikzee. Een project dat is uitgevoerd in nauwe samenwerking met Koen Nieuwendijk van Galerie Lieve Hemel in Amsterdam. Ruim 60 werken van deze op Schouwen-Duiveland zeer bekende en bijzonder gewaardeerde schilder van het magisch realisme hebben veel inwoners van de eigen gemeente naar het museum weten te trekken.

De bij deze expositie georganiseerde fotowedstrijd heeft bijna 30 inzendingen opgeleverd van bezoekers van de tentoonstelling die met hun fotocamera beelden à la

25 Jaar Kunstschauw

Het 25-jarig jubileum van de Kunstschauw is voor het Stadhuismuseum aanleiding geweest om een presentatie in te richten van de jaarlijks uitgegeven catalogus, het *Kunstschauw Magazine*, waarin kunstenaars, werken en locaties uitgebreid worden belicht. De ter gelegenheid van ditzelfde jubileum ingerichte tentoonstelling *Kunstschauw 25 jaar* toonde het werk op de cover van het magazine of nieuw werk van de kunstenaars wiens werk op de cover werd getoond.

Op uitdrukkelijk verzoek van de organisatie van de Kunstschauw is de tentoonstelling gratis te bezoeken geweest. Tijdens de opening van de tentoonstelling is de promotiecampagne voor de *Kunstschauw 2018* van start gegaan en is het *Kunstschauw Magazine 2018* gepresenteerd.

Marinus Stavenisse, een Zierikzeese regent in de Staten-Generaal

Na een tip van een bevriende conservator van het Rijksmuseum Amsterdam kan in 2016 op een veiling in Luzern het geschilderde portret van de Zierikzeese regent Marinus Stavenisse (1601-1663) worden gekocht voor de gemeentelijke collectie. Een jaar later duikt op een veiling in Middelburg een niet nader beschreven rouwbord op met een wapenschild gelijkend op dat van deze Stavenisse en een jaartal van overlijden dat klopte met genoemde regent. Onderzoek wijst uit dat het bord in de St. Lievensmonsterkerk heeft gehangen 'rechts naast de preekstoel' en inderdaad toe te wijzen valt aan genoemde Zierikzeese regent.

In nauwe samenwerking met gemeentearchivaris dr. Huib Uil en met de conservator van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, Paleis 't Loo in Apeldoorn, dr. George P. Sanders, is het onderzoek naar het leven en werk van mr. Marinus Stavenisse voortgezet. In samenwerking met de Heemkundige Kring Stad en Lande is het resultaat van dat onderzoek gepubliceerd in de *Kroniek van het land van de zeemeermin (Schouwen-Duiveland)* 2018.

De presentatie van het geschilderde portret en het rouwbord van Marinus Stavenisse, samen met het diploma waarmee de Franse Koning Lodewijk XIV Stavenisse in de Franse adelstand heeft opgenomen en met de eveneens van diezelfde Franse koning ontvangen keten behorende bij de Orde van de Heilige Michiel, vormde een voor het Stadhuismuseum Zierikzee en voor de gemeente Schouwen-Duiveland buitengewone gebeurtenis. Nog niet eerder was een zo bijzonder ensemble aan objecten toe te schrijven aan een van de regenten van Zierikzee bij elkaar gepresenteerd.

Zeeuwse Keuken

De Zeeuwse keuken speelt in de promotie van Zeeland en dus ook van Schouwen-Duiveland, die feitelijk voor het grootste deel gaat over de zee, het strand en de duinen, een steeds belangrijker rol. Het Stadhuismuseum is met de presentatie van twee keukenstukken uit de zeventiende eeuw onder de noemer *Zeeuwse Keuken* aangehaakt bij deze trend.

In de zeventiende eeuw tonen schilders hun bekwaamheid met vaak lastige composities en veel gebruik van perspectief. Het is voor hen de kunst om het eten én de mensen zo echt mogelijk weer te geven. Hoe groter de illusie, hoe beter het werk werd gevonden. Werk van meesterschilders Floris van Schooten (ca. 1585-1656) uit Haarlem en Cornelis Eversdijk (1583-1649) uit Goes in de collectie van het Stadhuismuseum illustreert dit goed. De aanschouwer wordt verleid door het eten en vermaakt door verborgen betekenissen in het schilderij. Regelmatig zijn er grappige verwijzingen naar een beroemde klucht of een bekend lied verwerkt in dit soort keukenstukken te vinden. Dubbelzinnigheid was in die tijd het toverwoord. Maakt de keukenmeid gewoon de afgebeelde vis schoon, of bedoelt ze er heel iets anders mee? De moot zalm kan namelijk ook uitgelegd worden als iets dat in die dagen als heel pikant wordt ervaren. De bezoeker van het Stadhuismuseum is met deze presentatie uitgedaagd ook eens anders naar dit soort schilderijen te kijken.

Winter op zolder 2018/2019: Bevroren beeld, van portret naar selfie

De jaarlijks terugkerende wintertentoonstelling op de zolder van het Stadhuismuseum is in dit verslagjaar geproduceerd in samenwerking met het Gemeentearchief Schouwen-Duiveland. Uitgaande van de populariteit van de selfie is gekozen voor een van de voorlopers daarvan: de portretfoto. Het Gemeentearchief beheert een uitgebreide collectie foto's met betrekking tot Schouwen-Duiveland, waaronder ook vele portretfoto's van Schouwen-Duivelanders. Juist deze foto's zijn in hun tijd een mogelijkheid geweest om jezelf te vereeuwigen en je beeltenis met anderen te delen.

Collectie online

In dit verslagjaar is de wekelijkse onlinepresentatie van een object uit de collectie voortgezet. De eigen website van het museum maar ook de eigen pagina op FaceBook en Instragram zijn daarvoor de eerstaangewezen media. In dit verslagjaar zijn tevens objecten uit de collectie geplaatst op 'Zeeuwse Ankers' (De Roompot) en op de website van het Zeeuws Archief (Waterschap Scheldestromen).

Deze eerste schreden van het Stadhuismuseum op het www worden gemaakt binnen de lijnen uitgezet in het in dit verslagjaar gecompleteerde *Digitaliseringsplan*. Als resultaat van de inspanningen vanuit de eigen organisatie kan worden gemeld dat het aantal volgers op FaceBook in 2018 ten opzichte van het jaar ervoor met 31,7% is gestegen. In twee jaar tijd is een toename van 71% bereikt. Het betreft hier uitsluitend berichten die gratis worden geplaatst. Het vanuit de inhoudelijke achtergrond van het Stadhuismuseum inspelen op de actualiteit en de luchtige soms humorvolle benadering van onderwerpen spreekt een steeds groter worden groep gebruikers aan. Naar de column 'het is vrijdag, tijd voor een kijkje in de collectie' wordt inmiddels zelfs uitgekeken.

Sinds de zomer van 2018 is het Stadhuismuseum ook actief op Instagram. Met aan het eind van het verslagjaar bijna 200 trouwe volgers tinnert het museum ook op dit medium aardig aan de weg.

Hetzelfde geldt voor Twitter. Met ruim 200 volgers groeit de bekendheid van het Stadhuismuseum op dit medium ook gestaag. Tentoonstellingen, evenementen en actuele gebeurtenissen staan steeds centraal in de berichtgeving vanuit het Stadhuismuseum. De top tweets van het Stadhuismuseum in 2018 bereikten gemiddeld tussen de 800 en 2.500 weergaven.

Activiteiten

Het Stadhuismuseum ontwikkelt jaarlijks een serie activiteiten rondom de semipermanente presentaties en/of de wisselexposities. Ook biedt het museum gelegenheid aan derden om activiteiten te organiseren in de verschillende ruimtes van oude stadhuis van Zierikzee. Deze evenementen dienen wel altijd een relatie met de doelstelling van het Stadhuismuseum of met Schouwen-Duiveland te hebben. In dit verslagjaar hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

Beiaardconcerten

De stichting Zierikzeese carillons heeft ook dit jaar weer in samenwerking met het Stadhuismuseum een serie beiaardconcerten georganiseerd. Op 14 juli bespeelde beiaardier Klaas de Haan in *Franse sferen*, op 28 juli vertolkte Anna Kasprzycka werk van Poolse componisten, op 11 augustus combineerde stadsbeiaardier van Zierikzee Janno den Engelsman en blokfluitiste Elly Bakker hun muzikale talenten in een gevarieerd muzikaal programma en op 25 augustus sloot Jos Vogel de reeks concerten af met muziek uit de Gouden Eeuw.

De reeks beiaardconcerten moet worden gezien als een muzikale toevoeging tot de presentaties van het Stadhuismuseum en wordt zeer op prijs gesteld door museumbezoekers zowel als door specifieke muziekliefhebbers.

De beiaard-versie van het welkomstlied *Hallo allemaal* van Juf Ank uit de populaire televisieserie *De Luizenmoeder* heeft het carillon van het oude stadhuis van Zierikzee dit verslagjaar zelfs buiten Zeeland nieuwe bekendheid en verhoogde populariteit opgeleverd.

Boekpresentatie *De Luchtoorlog boven Zeeland, II Schouwen-Duiveland*

Op verzoek van de gemeente Schouwen-Duiveland en van de auteurs en uitgevers van *De luchtoorlog boven Zeeland, II Schouwen-Duiveland* heeft het Stadhuismuseum de publieke

boekpresentatie georganiseerd. Een dag ervoor was er al een besloten presentatie op het Gemeentehuis van Schouwen-Duiveland geweest. Vanwege het Huis van Sinterklaas 2018 in het Stadhuismuseum is voor deze publiekspresentatie uitgeweken naar de Zierikzeese Nieuwe Kerk.

Cultuurcafé

De educatief medewerker van de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland heeft in samenwerking met de cultuur coördinator van de Radarscholen op Schouwen-Duiveland ook dit verslagjaar weer een cultuurcafé georganiseerd. Onderwijskrachten van het hele eiland zijn voor een avondsessie in het Stadhuismuseum uitgenodigd om ideeën op te doen om kunst- en cultuureducatie ook in hun onderwijs een boost te geven. Aan de avond werkten verder mee: het Zeeuws Museum, de Heemkundige Vereniging Stad en Lande, de Kinder Kunstweek en de Bewaerschoole.

Determinatiedag boeken met zilverbeslag

Bij de expositie *Zilver van kaft tot kaft* is in samenwerking met de eigenaar van de gepresenteerde collectie een determinatie dag georganiseerd. Bezitters van boeken met zilver- of goudbeslag kregen die middag deskundige uitleg over de meegebrachte exemplaren.

Familiereünie De Jonge

De Zierikzeese regentenfamilie De Jonge houdt eens in de vijf jaar hun reünie in Zierikzee. Op 15 september 2018 is het Stadhuismuseum voor de nazaten van de diverse bestuurders van de stad Zierikzee wederom de logische plaats van samenkomst.

De combinatie van verwerving van het geschilderd portret en van het rouwbord van Marinus Stavenisse (1601-1663) door het Stadhuismuseum met de te organiseren reünie is aangegrepen om in de geschiedenis van het familielid Stavenisse te duiken. Dr. George P. Sanders, conservator van Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, Paleis 't Loo in Apeldoorn, heeft een voordracht gehouden onder de titel *Marinus Stavenisse (1601-1663), een Zierikzeese ridder in de Orde van de Heilige Michaël*.

Feest der herkenning

Het Stadhuismuseum Zierikzee heeft dit verslagjaar ook meegedaan aan de landelijke manifestatie 'Feest van Herkenning'. Samen verhalen over vroeger delen en dierbare 'souvenirs' uitwisselen met leeftijdsgenoten. En dat aan de hand van de collectie van bijvoorbeeld een museum. Dat geeft positieve energie! Daarom organiseert Stichting bijeenkomsten waarbij het ophalen van herinneringen centraal staat.

Dat gebeurt met verzamelingen van attributen, veelal afkomstig uit Zeeuwse musea, die verwijzen naar een bepaald thema of tijdsperiode. De bijeenkomst is vooral gericht op mensen met beginnende dementie in zorginstellingen. Maar ook thuiswonende ouderen worden met dit project bereikt.

Huis van Sinterklaas 2018

Het Huis van Sinterklaas is ook dit jaar weer een succes geweest. De Sint en zijn Pieten zijn aan het einde van de Intocht in Zierikzee door de kinderen naar het Huis gebracht, waarna zij enige dagen op adem hebben kunnen komen van de vermoeiende reis. Het thema van het Huis van Sinterklaas 2018 is het drama dat Piet beleeft omdat hij zijn knuffel kwijt is. De

jonge en oude bezoekers zijn reeds bij de entree gevraagd mee te zoeken naar de knuffel van Piet. In de speciaal voor het huis vervaardigde film is het mysterie uiteindelijk opgelost.

Het Huis van Sinterklaas is een productie van de Stichting Huis van Sinterklaas Schouwen-Duiveland en wordt uitgevoerd met vrijwilligers afkomstig vanuit de gehele gemeente en zelfs van daarbuiten. De directeur bestuurder van het Stadhuismuseum heeft uit hoofde van zijn functie een plaats in het bestuur van de stichting.

Kerstmarkt 2018

Vanuit het Stadhuismuseum is in dit verslagjaar deelgenomen aan het initiatief van de lokale ondernemersvereniging InZee tot de organisatie van een Kerstmarkt. Als lokale culturele onderneming mag het Stadhuismuseum vanzelfsprekend niet ontbreken.

Muziekoptreden Dorine van Dijk

De Schepen- of Trouwzaal van het oude stadhuis van Zierikzee leent zich bijzonder goed voor muziekoptredens. Helemaal af wordt het wanneer de muziek aansluit bij hetgeen het Stadhuismuseum aan kunstwerken toont. Op 17 februari heeft harpiste Dorine van Dijk een concert gegeven, waarbij de klanken van de harp en de korte verhaaltjes van Dorine de toehoorder mee hebben genomen op een muzikale reis door de eeuwen heen. Dorine heeft zich ditmaal laten inspireren door het oude stadhuis, de rijke collectie van het Stadhuismuseum en de verhalen die er verteld worden.

Dit muziekoptreden moet eveneens worden gezien als een muzikale toevoeging tot de presentaties van het Stadhuismuseum en wordt zeer op prijs gesteld door museumbezoekers zowel als door specifieke muzikliefhebbers.

Ondernemersborrel Zierikzee

De ondernemers binnen Zierikzee zijn uitgenodigd om op 18 september een borrel te komen drinken in het Stadhuismuseum. Naast een gezellig samenzijn en een uitwisseling van de voor de periode van de feestdagen geplande activiteiten hebben de ondernemers ook de wisselexposities in het Stadhuismuseum bezocht. Deze ondernemersborrel is wederom een gezamenlijk initiatief van de eigenaar van Intertoys Zierikzee en de directeur van het Stadhuismuseum.

Presentatie Vergankelijk Zonnemaire

Als gemeentelijk museum van Schouwen-Duiveland wil het Stadhuismuseum Zierikzee ook stil staan bij geschiedenissen die over andere delen van het eiland dan Zierikzee en de nabije omgeving gaan. Vandaar dat de presentatie van het boek van Marco van der Plasse *Vergankelijk in Zonnemaire* in de Schepen- of Trouwzaal van het oude stadhuis van Zierikzee heeft plaats kunnen vinden. *Vergankelijk in Zonnemaire* bevat 27 bijzondere verhalen over vergankelijkheid, steeds vanuit een ander perspectief en toegespitst op het dorpje Zonnemaire.

In 2019 zal het Stadhuismuseum in de expositie *Lang Leve De Vergankelijkheid* niet het boek maar de afbeeldingen van de hand van lokaal beeldend kunstenaar Saskia Eggink centraal zetten.

Struikelstenenwandeling

Het door de werkgroep Schouwen-Duiveland van de Stichting Struikelstenen Zeeland genomen initiatief te komen tot een Struikelstenenwandeling in Zierikzee en Brugh-Haamstede is dit verslagjaar door het Stadhuismuseum omarmt. Het boekje met de verhalen over families die in de Tweede Wereldoorlog uit hun huizen zijn gevoerd is in een tweede gewijzigde editie verschenen. Auteur Renée van der Hulle heeft rondwandelingen verzorgd waarbij het secretariaat van het Stadhuismuseum een ondersteunende en vooral ook coördinerende rol heeft gespeeld.

Universiteit van Zierikzee

Nadat de Zierikzeese regent Pieter Mogge (1698-1756) de stad via zijn testament de gelegenheid heeft geboden het onderwijs op universitair niveau te brengen zijn er vele pogingen ondernomen om deze wens te realiseren. Geen van die pogingen hebben dusdanig succes gehad dat Zierikzee of nu de gemeente Schouwen-Duiveland meer dan middelbaar onderwijs op VWO-niveau kan aanbieden.

Met de aansluiting bij het landelijk initiatief *MuseumJeugdUniversiteit* biedt het Stadhuismuseum Zierikzee sinds september van dit verslagjaar onderwijs op universitair niveau aan. De eerste reeks heeft bestaan uit vier colleges voor acht- tot twaalfjarigen behandelde antwoorden op vragen als: *Zien we alles met onze ogen?*, *Zijn onze dijken wel sterk genoeg?*, *Hoe lees je kaart zonder Google Maps?* en *Is duiken naar een scheepswrak spannend?*. Biomedicus prof. dr. Jos van den Broek, water- en dijkdeskundige ir. Wouter Zomer, historisch geograaf dr. Frans Beekman en onderwaterarcheologe Alice Overmeer MA hebben de studenten van de *Stadhuismuseum Jeugduniversiteit* in een college-uur steeds op hun eigen inspirerende wijze wegwijs gemaakt in hun specialisme. De reacties van de studenten, van hun ouders maar zeker ook van de docenten zijn dusdanig dat het Stadhuismuseum zeker doorgaat als eerste en tot nu toe enige vestiging van de *MuseumJeugdUniversiteit* in Zeeland.

Voordrachten i.s.m. Heemkundige Vereniging Stad en Lande

Reeds enkele jaren organiseert het Stadhuismuseum voordrachten met een historisch thema in samenwerking met de Heemkundige Vereniging Stad en Lande. In dit verslagjaar is in het kader van de *Maand van de Geschiedenis* een serie voordrachten rondom het nationaal vastgestelde thema *oproer en verzet* georganiseerd. In 2018 is nationaal herdacht dat 450 jaar geleden volgens de meeste geschiedenisboekjes de 80 jaar durende strijd van de Nederlanders tegen de Spanjaarden is begonnen.

Prof. dr. Simon Groenveld, emeritus-hoogleraar van de Universiteit Leiden met als leeropdracht de Geschiedenis en cultuur van de Republiek der Verenigde Nederlanden, beet op 11 oktober 2018 het spit af van de serie met zijn voordracht *Het begin van de Tachtigjarige Oorlog, ca. 1559-1572*.

Dr. Albert A.J. Scheffers, directeur bestuurder van het Stadhuismuseum Zierikzee, is op 25 oktober ingegaan op *het begin van de Tachtigjarige Oorlog in Zeeland met een nadruk op Schouwen-Duiveland*. Hij deed dat op basis van onderzoek in bestaande literatuur en gepubliceerde bronnen dat zich specifiek richt op de situatie in Zeeland in het algemeen en Schouwen-Duiveland in het bijzonder in de jaren tot aan de vorming van de Republiek der Verenigde Nederlanden (1588). Het resultaat van dit onderzoek is speciaal voor deze

voordracht aangevuld met informatie uit het onderzoek dat wijlen fiscaal jurist mr. Wim Dirksen (1924-2012) in de laatste 30 jaar van zijn leven heeft verricht en dat in dit verslagjaar door het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen is uitgegeven onder de titel *Gezag en geld in Zeeland 1572-1576. Van Revolte tot Pacificatie*.

Dr. Gijs van der Ham, senior conservator van het Rijk Museum Amsterdam, heeft de reeks over de Tachtigjarige Oorlog afgesloten met een voordracht waarbij de nieuwe expositie in het Rijksmuseum Amsterdam en het van zijn hand zijnde gelijknamige nieuwe boek *80 Jaar Oorlog* het uitgangspunt heeft gevormd.

Zierikzee 800 jaar stadsrechten

Tijdens de lokale herdenking van Zierikzee 800 jaar Stadsrechten op 12 mei is het Stadhuis museum gratis toegankelijk geweest en heeft het team gezorgd voor vrije toegang tot de bijzonder kwetsbare, ruim 500 jaar oude gevangencellen in het Gravensteen.

Educatie

De werkgroep educatie van het Stadhuis museum heeft speciaal voor de zomervakantie een activiteit voor kinderen georganiseerd rondom de expositie van werken van Theo Voorzaat. Volwassenen werden in dit verslagjaar uitgedaagd om met hun fotocamera op zoek te gaan naar beelden in de binnenstad van Zierikzee die lijken op scènes die Theo Voorzaat heeft geschilderd of geschilderd zou kunnen hebben.

Voor het programma voor de scholen op Schouwen-Duiveland heeft de werkgroep nauw contact onderhouden met de educatief medewerkster van de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland, die haar kantoor houdt binnen de burelen van het Stadhuis museum.

Openstelling

Volgens de subsidiebeschikking van de gemeente Schouwen-Duiveland moet het Stadhuis museum tenminste hetzelfde aantal uren open zijn als in de 1.658 uur in 2015. Mede door de openstelling van het museum op de maandagen van de schoolvakanties in de regio Zuid en op maandag 17 september vanwege *Feest der Herkenning* is het Stadhuis museum in dit verslagjaar 1.752 uur open geweest.

Bezoekers

Het Stadhuis museum heeft in 2018 24.065 bezoekers ontvangen. 5.050 van deze bezoekers ofwel 21% hebben gratis toegang genoten. Dit hogere aantal gratis bezoekers dan in 2017 (slechts 14,7%) is veroorzaakt door de afspraak met de organisatie van de Kunstschouw dat de expositie *25 Jaar Kunstschouw* gratis toegankelijk te laten zijn. De hogere belangstelling tijdens de voor het Stadhuis museum verplichte gratis openstelling tijdens het weekend van de Museumweek en tijdens Open Monumentendag heeft zeker ook bijgedragen.

Via het geautomatiseerde kassasysteem van het Stadhuis museum is van de helft van alle bezoekers de postcode geregistreerd. Uit deze registratie valt af te leiden dat 73% van de geregistreeerde bezoekers uit Nederland komt en dus 27% uit het buitenland. Van de Nederlandse bezoekers komt duidelijk het grootste deel uit Zeeland (30,14%), uit Zuid-Holland (23,01%) en uit Noord-Brabant (13,99%). Van de bezoekers uit Zeeland komt 79,22% uit Schouwen-Duiveland. Op het totaal aantal geregistreeerde bezoekers komt 23% uit de eigen gemeente.

Herkomst Nederlandse bezoekers	
Groningen	0,74%
Friesland	0,98%
Drenthe	0,57%
Overijssel	2,27%
Gelderland	7,44%
Utrecht	8,18%
Flevoland	0,41%
Noord-Holland	9,84%
Zuid-Holland	23,01%
Zeeland	30,14%
Noord-Brabant	13,99%
Limburg	2,43%
Totaal	100,00%

Van de buitenlandse bezoekers aan het Stadhuismuseum waarvan de herkomst is geregistreerd komt het merendeel uit Duitsland en België & Luxemburg.

Herkomst buitenlandse bezoekers	
België & Luxemburg	27,92%
Duitsland	54,02%
Frankrijk	1,68%
Groot-Brittannië	6,86%
Italië	0,39%
Oostenrijk	6,02%
Spanje en Portugal	0,54%
Zwitserland	0,05%
Overige Europa	0,74%
Australië en Azië	0,84%
Verenigde Staten & Canada	0,89%
Zuid-Amerika	0,00%
Totaal	100,00%

1.555 Bezoekers, oftewel 6% van het totaal aantal bezoekers aan het Stadhuismuseum, heeft in dit verslagjaar gebruik gemaakt van de gezamenlijke aanbieding van de Dikke Toren en het Stadhuismuseum om de toren tegen gereduceerd tarief te beklimmen.

Cultureel Ondernemerschap

Het Stadhuismuseum tracht als culturele ondernemer in de maatschappij te staan. Van origine is het museum een non profit organisatie. Door zich op te stellen als een not for profit organisatie kan het museum eigen inkomsten vergaren. In dit verslagjaar is het percentage eigen inkomsten uitgekomen op 13,35% van de som der exploitatiebaten. Deze eigen inkomsten zorgen dat er binnen de museumorganisatie kwalitatief net iets meer mogelijk is dan de subsidie vanuit de gemeente Schouwen-Duiveland toelaat.

Museumshop

De shop bij de entreebalie van het museum bevat nog steeds een te bescheiden assortiment om substantieel bij te kunnen dragen aan de exploitatie. Doelbewust is de shop geen concurrent voor de lokale boekhandel of voor de lokale souvenirs verkopers.

Betere omzetresultaten van de Museumshop mogen worden verwacht wanneer het bezoekersaantal van het museum verder omhoog gaat, maar ook wanneer de shop kan worden heringericht op een meer te verlichten locatie binnen het museum. Plannen voor verplaatsing van de museumshop staan voor 2019 op de agenda. Uitbreiding van het assortiment met specifiek voor de bezoekers van het museum aantrekkelijke items is vanzelfsprekend ook een manier om de omzet te verhogen. Maar dit is slechts mogelijk tegen hoge investeringen.

Museumcafé

Het museumcafé is in dit verslagjaar veelvuldig ingezet voor de ontvangst van gasten bij bruiloften, voor ontmoetingen van groepen mensen die iets te vieren hebben en voor de nazit met de spreker bij voordrachten. Het gebruik van het museumcafé is steeds gecombineerd met een bezoek aan een of meer museumzalen.

Betere omzetresultaten van het Museumcafé mogen worden verwacht wanneer deze meer efficiënt kan worden heringericht op een vanaf de Meelstraat zichtbare locatie binnen het museum pand. Plannen voor deze herinrichting staan voor 2019 op de agenda.

Webshop

Halverwege het verslagjaar is besloten de webshop van het museum tijdelijk te sluiten. Het assortiment artikelen dat wordt aangeboden in de museumshop is niet zodanig dat deze ook leidt tot verkopen via het www. Het instandhouden van een dergelijk voorziening voor een kleine organisatie als het Stadhuismuseum kost meer dan het oplevert.

Stadhuismuseum in de pers

Het Stadhuismuseum heeft ook dit verslagjaar weer veelvuldig de pers gehaald. De tentoonstellingen en de activiteiten worden stevast gemeld aan de redacties van de lokale, regionale en landelijke schrijvende pers, aan het lokale radiostation en aan Omroep Zeeland en door deze ook opgepikt. Door het consequent doorvoeren van de huisstijl in de berichtgeving naar buiten wordt het Stadhuismuseum ook steeds beter herkend.

In de WereldRegio is in dit verslagjaar vanuit het Stadhuismuseum nog een publieksparticipatie gestart onder de noemer *Een Voorzaat in privébezit*. In de wekelijks verschenen column vertelden particulieren waarom zij een werk van Theo Voorzaat in hun bezit hadden.

Personeel en organisatie

P&O adviseur a.i. Lisenka Brons heeft in dit verslagjaar het team van betaalde medewerkers een spiegel voorgehouden betreffende de rol binnen het team. Zij deed dat op basis van een in het vorig verslagjaar uitgevoerde test en op individueel gevoerde gesprekken. Uit de voorgehouden spiegel is duidelijk naar voren gekomen dat het team volgens de *Negen teamrollen van Belbin* bestaat uit veel zogenaamde 'groeps werkers', één duidelijke 'voorzitter', een duidelijke 'bedrijfsman' en ook één duidelijke 'plant'. In teambuildingsbijeenkomsten is ook dit verslagjaar gewerkt aan het beter leren kennen van elkaars eigenschappen, kwaliteiten en interesses.

In dienst

Erik Luik, projectleider tentoonstellingen en educatie (1 februari)

Anne van Hekke, educatief medewerker gedetacheerd naar de VMSSD (1 september)

Manon van Gijtenbeek, medewerker marketing, pr en communicatie (15 augustus)

Cherien Riemeijer, projectleider tentoonstellingen en educatie (15 september)

Uit dienst

Danielle Otten, medewerker marketing, pr en communicatie (31 juli)

Iris van der Zande, educatief medewerker gedetacheerd naar de VMSSD (31 augustus)

Erik Luik, projectleider tentoonstellingen en educatie (31 oktober)

Langdurig ziek

Een medewerker met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd is dit verslagjaar t/m 15 mei vanwege ziekte niet in staat geweest om het volledig aantal uren van haar arbeidsovereenkomst te werken. Deze medewerkster heeft zich vanaf 18 september wederom volledig arbeidsongeschikt gemeld.

Een tweede medewerkster heeft zich sinds 21 november ziekgemeld.

Gebouw

Het Stadhuismuseum is gehuisvest in het oude stadhuis van Zierikzee en belendende panden aan Meelstraat 6 en 10. Het gebouwencomplex is eigendom van de gemeente Schouwen-Duiveland. De presentaties worden alle gehouden in het oude stadhuis van Zierikzee [Meelstraat 8-10], dat in de jaren 2010-2012 voor zoveel als toen mogelijk geschikt is gemaakt als museum. Depotfaciliteiten zijn ingericht in de kluisruimte die het Gemeentearchief in het gebouw in gebruik heeft gehad. Voor grote objecten die niet in deze kluisruimte passen wordt extern opslagruimte gehuurd.

Bouwkundige aanpassingen

In dit verslagjaar heeft het Stadhuismuseum wederom enkele bouwkundige aanpassingen verricht aan het pand. Reden is steeds de museale functie van het pand te verbeteren zodat het museum nog meer verantwoord haar taken kan uitvoeren.

Ter bescherming van het in 2017 tot Nationaal Erfgoed bestempelde schelpenkabinet van de Zierikzeese medicus en bioloog Job Baster (1711-1775), een bruikleen van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, is een glazen balustrade geplaatst in de voormalige Thesaurierskamer van het oude stadhuis.

De voormalige Raadzaal is voorzien van een set glazen deuren zodat de temperatuur en de relatieve luchtvochtigheid in die ruimte met losse apparatuur beter kan worden beheerst. De losse apparatuur is nodig omdat deze ruimte bij het renoveren en inrichten van het oude stadhuis als museum niet is aangesloten op de installatie voor klimaatbeheersing.

Op de zolder zijn voor de ramen aan de Meelstraatzijde zonwerende rolgordijnen aangebracht. Deze bleken noodzakelijk om ook zomers kunstwerken te kunnen exposeren.

Al deze aanpassingen zijn bekostigd uit de exploitatie 2018.

Huisvesting personeel

De huisvesting van de medewerkers in het kantoorgedeelte naast het oude stadhuis van Zierikzee wordt echt een probleem. Door de toename van het aantal presentaties, activiteiten en evenementen in het museum is overleg steeds meer noodzakelijk.

Het ontbreken van een stilleruimte om echt geconcentreerd te kunnen werken in een pand met negen flexplekken voor elf medewerkers en van een vergaderruimte om met internen

en/of externen te overleggen gaat steeds meer zijn tol eisen.

Het Stadhuismuseum heeft in de nabije toekomst echt behoefte aan uitbreiding van het aantal 'stille' werkplekken en aan een separate vergaderruimte. Aangezien deze extra werkplekken in de bestaande locatie, Meelstraat 6-10, niet zullen kunnen gerealiseerd worden, zal extern moeten worden gekeken.

Samenwerking

In het kader van de samenwerking binnen de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland (VMSD) heeft het Stadhuismuseum het werkgeverschap en de facilitering van de door de gemeente gesubsidieerde educatief medewerker voortgezet. De medewerker heeft een werkplek binnen de burelen van het museum en kan daardoor vrij sparren met de collega museumprofessionals van het Stadhuismuseum. De directeur bestuurder is qualitate qua lid van de commissie die de educatief medewerker in de uitvoering van haar werkzaamheden inhoudelijk begeleidt.

De beheerder van de Burghse Schoole gebruikt voor haar werkzaamheden een door het Stadhuismuseum 'om niet' beschikbaar gestelde laptop met een volledige kantoorsoftware- en onderhoudslicentie inclusief back-up faciliteiten. Zij maakt incidenteel gebruik van een van de Stadhuismuseum softwarelicenties voor grafisch ontwerpen.

VVV-Zeeland en de beheerder van de Sint Lievensmonstertoren maken voor hun werkzaamheden in de toren gebruik van het Wifi-netwerk van het Stadhuismuseum. De beheerder maakt eveneens gebruik van de toiletfaciliteiten in het museum. In de periode dat de toren is gesloten voor publiek verricht hij op vrijwillige basis baliewerkzaamheden in het Stadhuismuseum.

Het bestuur van de Stichting Westenschouwen Cultureel is in dit verslagjaar geholpen bij het opstellen van een missie/visie document voor de stichting, zowel als voor het Museum De Burghse Schoole. Tijdens een bezoek aan de locatie zijn de mogelijkheden van het naastgelegen pand, de zogenaamde bovenmeesters woning, geïnventariseerd en uitgebreid besproken.

Vragen om specifieke vakinhoudelijke ondersteuning vanuit de overige leden van de VMSD zijn dit verslagjaar niet gesteld. De conservator van het Stadhuismuseum heeft dit verslagjaar wel heel veel tijd moeten steken in het op een rij krijgen van de activiteiten van de diverse musea op Schouwen-Duiveland tijdens de Maand van de geschiedenis. Het overzicht is uiteindelijk gepubliceerd kunnen worden in de WereldRegio.

Op 27 februari heeft voor de tweede maal in het Stadhuismuseum het VMSD-project Cultuurcafé plaatsgevonden. In het vorig verslagjaar was het een project mede op initiatief van de Heemkundige Vereniging Stad en Landen en droeg het als naam ONderWIJSEiland. Dit verslagjaar is ongeveer dezelfde formule toegepast maar ditmaal in een samenwerkingsproject met de Radarscholen en de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs op het eiland. Het Stadhuismuseum vindt het belangrijk om in contact te zijn met de leerkrachten uit het (basis-)onderwijs en de educatiekrachten van de musea op dit eiland. Om die reden ondersteunt het museum een dergelijk project daar waar mogelijk.

Financiën

Subsidie is in dit verslagjaar ontvangen van de gemeente Schouwen-Duiveland en wel bij de beschikkingen van het college van burgemeester en wethouders d.d. 24 november en 19 december 2018 (herzien).

De verantwoording van de inkomsten en uitgaven van de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee vindt ook dit jaar plaats in de door administratiekantoor Schneider uit Burgh-Haamstede opgestelde en door accountant Van Stee uit Middelburg gecontroleerde Jaarrekening 2018. Het door de laatste opgestelde *Rapport inzake de Jaarrekening van de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee over 2018* komt separaat van dit Jaarverslag 2018 beschikbaar.

De stichting Vrienden van het Stadhuismuseum hebben het museum financieel ondersteund bij de publicatie behorende bij de tentoonstelling *Zeeuwse meesters uit de Gouden eeuw* en bij de aanschaf van Theo Voorzaat *Verloren strijd* (2008).

Bouwbedrijf Boogert uit Oosterland en Kort autoschade uit Zierikzee hebben het museum dit verslagjaar in natura ondersteund.

ANBI-status per 1 januari '18

De stichting Stadhuismuseum Zierikzee heeft op 3 augustus van dit verslagjaar van de Belastingdienst vernomen dat zij wordt erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Tegelijk is meegedeeld dat de erkenning geldt voor het gehele kalenderjaar 2018. Dit betekent dat het Stadhuismuseum geen successierecht of schenkingsrecht behoeft te betalen.

Op de website van het museum zal aandacht gaan worden gevraagd voor deze nieuwe status van het Stadhuismuseum en informatie gaan worden geboden over de mogelijkheden tot schenking.

Resultaten

Meerjarenoverzicht	2018	2017	2016
	€	€	€
Netto-omzet	95.723	87.888	70.638
Subsidiebaton	706.902	689.327	749.827
Giften en baten uit fondsenverwerving	13.772	17.800	3.511
Kostprijs van de omzet	-16.658	-17.291	-12.926
Brutomarge (dekkingsbijdrage)	799.739	777.724	811.050
Personeelskosten			
Lonen en salarissen	336.379	295.064	298.788
Sociale lasten	61.192	50.201	43.093
Pensioenlasten	30.589	27.389	22.022
Andere personeelskosten	2.667	-	-
Afschrijvingen en waardeverminderingen			
Afschrijvingen materiële vaste activa	2.152	-	-
Overige bedrijfskosten			
Overige personeelsgerelateerde kosten	12.379	21.886	8.986
Huisvestingskosten	209.718	206.068	195.153

Exploitatiekosten	38.121	34.344	32.177
Verkoopkosten	17.192	12.324	9.656
Kantoorkosten	51.080	61.739	65.710
Algemene kosten	9.698	6.575	6.655
Beheerskosten collectie	30.283	62.039	-
Som der vaste kosten	801.450	777.629	682.240
Exploitatieresultaat	-1.711	95	128.810
Financiële baten en lasten	-178	110	-343
Resultaat	-1.889	205	128.467
Balans	2018	2017	2016
	€	€	€
Activa			
Materiële vaste activa	11.040	-	-
Gereed product en handelsgoederen	519	-	-
Handelsdebiteuren	895	361	1.327
Overige vorderingen	45.648	43.915	24.847
Liquide middelen	154.466	155.891	165.588
Totaal	212.568	200.167	191.762
Passiva	126.783	128.672	128.467
Eigen vermogen			
Voorzieningen	41.469	25.802	20.000
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	16.941	22.521	17.080
Overige kortlopende schulden	27.375	23.172	26.215
Totaal	212.568	200.167	191.762